

PRAVICA

Glasi krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek popoldne; v slučaju praznika dan poprej. Uredništvo: Ljubljana, bari 21. Neprankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka Din 1.50 - Cena: za 1 mesec Din 5.-, za četiri leta Din 15.-, za pol leta Din 30.-; za inostranstvo Din 7.- (mesečno). Oglas po dogovoru.

Oglaš, reklamacije in naročnine na uprave Jugoslovanske tiskarne, Kupačniški oddelki, Poljski nasip št. 2 - Rokopis se ne vrača.

Naše duše praznujejo!

Čudovito lepa je božična sveta noč. V naših dušah se utrpe novo hrepenenje, ali ako hočete — ono tiho domotožje, ki dviga naše duše na božje višave, kjer se že sliši angelško petje: Slava Bogu na višavah!

Za nas je božič praznik, ko slavimo Kristusovo rojstvo, njegov prihod na svet. Poganim in vsa njegova filozofija je bila nezmožna odpreti dušam njihov pravi svet. Zaklenjena vrata so čakala Boga samega, da je poslal svojega božjega Sina, ki je v božični noči prinesel dušam luč, da vidijo pot Domov.

Božič poživlja božje v nas. Duhovno življenje v naših dušah si želi Duha božjega, Bratje, tovariši — ali so vaše duše božjega Duha? Ali je vaše delo plod samo žuljavih rok in delujočega razuma, ali je vaše delo sad božjega Duha, ki spremlja vsak vaš udarec, vsako vašo misel, da je v dihu božjem?

Boste vprašali sebe: Ali imam do Boga ono aktivno ljubezen, ki me žene, da se trudim za boljše v moji notranjosti, da se borim proti zlu, da ima moje življenje onostranski zmisel, ki ga tečem, kakor reka, drveča v prostrano morje?

Boste vprašali sebe: Kako je z mojim verskim življenjem? Ali ga čutim in živim? Pa boste čuli jek. Premalo. Pa boste čuli besedo prijatelja: v krščanski delavski organizaciji je premalo verskega duha in življenja. Pogledj nase in odgovoril!

Boste vprašali sebe: Kako je s cerkvenim življenjem? Tu se ločimo. Saj so naši stanovski tovariši, ki priznavajo potrebo vere, a cerkev jim je presitna zadeva. Mi gremo v tem naprej, mi iščemo pomoči svojim dušam, ki jo socializem sam ne more dati, mi zahtevamo potrebo cerkve v naših dušah, mi želimo božjih studencev, ki tečejo po sv. zakramentih katoliške cerkve.

Na vsa vprašanja bomo odgovarjali, da nam je duša najdražja in v njenih zahtevah obstoja naše življenje.

Slovensko krščansko socialistično gibanje raste: ne v masi, v poedinu. Zato naj se oblikujejo posamezniki, ki naj bodo globoko verni in vztrajni borci božjih pravice v naših dušah. Mi smo širokogrudni za trpečega, v boju pa smo radikalni v idejah, ki jih živimo.

Za gibanje, pokret je potreba ljudi, ki živijo z vso dušo. Dr. Krek je bil zaničevan, ker se je postavil za najmanjšega našega človeka, a on je bil prevelika osebnost, da bi se dal odvrti od svojega demokratizma, ki ga je propagiral v vseh slojih.

In kaj je končno krščansko socialistično gibanje? Dvigati človeka iz njegove okostenele samopašnosti in ga napraviti božjega človeka, ki vidi poleg sebe še koga drugega, ki terja samo pravično stvar.

Da je nosilec tega gibanja delavec, je razumljivo, ker je on brezdomovinec, orodje v rokah stroja — kapitala.

Tovariši, dve nalogi nam prinaša svet dan: Osvobodjenje duše in borba za borni betlehemske hlevček. Prvo izvojujmo sami v krepčnem duhovnem življenju v cerkvi, drugo si bomo v močni stanovski zavesti.

Naj bo leto 1927, ki se že svita, lepša zarja našega delavskega pokreta. Mi smo sami, osamljeni, a tembolj zavestni. Priborili si bomo pravico sami. Le ena grenka kaplja pada v naša srca, da ni še prišla k nam naša mlada inteligenca, ki bi ob rami z delavcem priborila i sebi boljše bodočnost.

V dušah je naš boljši svet življenja, zato kličemo vsem tovarišem, zlasti tovarišem nasprotnega strokovnega združenja: Zastoj je naša borba za kruh, ako ne priznavamo Njega, ki je Gospod naših duš, ki se je nam rodil v prelepi čudoviti božični noči v betlehemske hlevčku.

V novo leto!

Angelski pozdrav: »Mir ljudem na zemlji!« — najde sladek odmev v duši krščanskega proletarca. Saj mu budi spomin na ono srečno dobo, ko se je prvič glasil ta pozdrav na betlehemske poljanah in v betlehemske hlevcu. Ta pozdrav je pomenil pričetek nove dobe, ko je postal človek v resnici človek. Telesno lahko še suženj, toda duševno polnopraven človek, enakopraven pred edino vsevednim, vsevidnim in nadvse pravičnim sodnikom. Tudi suženj je postal dedič kraljestva, ki ga je pripravilo Dete, katerega prihod na zemljo so oznanjevali nebeški poslanci z mirom božjim.

Nauk tega Deteta pa je dajal zaničevanemu trpinu upanje na še večji

pred vrsto, z zgoraj opisanimi podjetniki.

O, še daleč je božji mir! Še bo treba trpeti in prevzemati nase žrtve! Najhujši je pa občutek in dejstvo, da je delavec brez moči, da je tako rekoč ohromel in da mora čakati na val kapitalistične brezsrčnosti. Je kakor listje, s katerim se igra veter po mili volji.

Pa je vendar mogoča rešitev! To dokazuje nauk božjega Deteta. Manjka pa prvotne gorečnosti. Delavčeva malodušnost je kriva, da so delavske organizacije neupoštevane. Delavec sam je kriv svoje nemoči, ker se je iztrgal iz občestva svojih tovarišev in hoče korakati sam po poti življenja. Delavec se je dal zapeljati geslu, da naj skrbi vsak zase. Kapitalist se veseli, delavec obupa in pada vedno globlje v suženjstvo.

Rešitev je le v trdni solidarnosti s svojimi tovariši. Tvoje mesto je v tvoji organizaciji!

Zavedaj pa se, da ne bo boljših časov brez nove, v Kristusu prerojene družbe. Ti si poklican, da pomagaš ustvarjati to družbo. Pomni, da je

si delati zaprek, gre preko njih in zmaga, ne v očeh teoretikov, ki nam prorokujejo našo bodočnost, ker ti so bridko razočarani, ampak v nas samih in naših sotovariših.

Naša misel orje na globoko, pleve odletava sproti, zrna tisoč je ostalo. Tisoč krepih oračev, tisoč previdnih sejalec, tisoč močnih žanjcev, tisoč zaležnih mlatičev naj hodi na delo med sajaste dimnike v temne rove in bregovite griče.

Ta misel naj nas preveva pri trdem delu za naš kruh, na naših sestankih, na naših predavanjih, povsod, kjer delamo, kjer se učimo in vzgajamo. In s to mislijo pojdemo v novem letu vsi na delo v naših družtvih, ta misel naj zadušijo malo dušnost, ki se v težkih urah poraja v nas in nam pokaže naše ideje v še lepšem sijaju, in tako nas bo ta notranja sila neupogljivo gnala v naša društva, na naše sestanke in v naše šole.

Krekovec.

Političen pregled.

Doma.

Skoro štirinajst dni je reševal Uzunović krizo. Skoro teden dni se je zopet posvetoval s svojim klubom in z voditelji drugih strank. Drugim strankam je stavil takšne pogoje, da jih niso mogle sprejeti. Radi tega je kralj vrnil mandat. Novi mandat je kralj poveril Davidoviču, načelniku druge najmočnejše parlamentarne skupine. Da bi radikalni na sodelovanje v Davidovičevem kabinetu pristali, ni verjetno, zato bo Davidovič mandat vrnil, na kar ga bo kralj najbrž poveril skupščinskemu predsedniku Trifkoviču. Kako bo on sestavil vlado, je negotovo. Uzunović je brezuspešno pogajal zato, ker hoče iti na volitve, pri katerih se hoče znebiti svojih nasprotnikov v lastnem klubu.

Pribičević je odklonil sodelovanje v Uzunovičevi vladi. Uzunović se tudi s Stjepanom Radičem ni resno pogajal, vsled česar je bil ta nanj silno hud in je na nedeljskem shodu radikalne zelo ostro napadal. Radič ni Uzunoviču stavljal nobenih zahtev, zato pa tudi nobenih sprejeti ni hotel. Davidovič je zahteval zase pet portfeljev, med drugim zunanje ministertvo, in pa da v novi vladi ne bi bil več sedanji notranji minister Boža Maksimović. Dr. Korošec je zahteval, da se čim uspešneje ozdravijo sedanje težke gospodarske in socialne razmere. Za oblastne samouprave naj bi se ustvarili vsi pogoji, da bodo lahko delale. Osebnih vprašanj ni Jugoslovanski klub nobenih stavljal. Jugoslovanski klub zahteva, da se naš proračun postavi na solidno podlago. Vlada mora imeti vpliv v gospodarskem, finančnem in socialnem oziru na znotraj in na zunaj. Ker je treba rešiti te pereče probleme, naj se politična vprašanja ne postavljajo v ospredje. Uzunović je zahteval od Jugoslovanskega kluba, da se Slovenška ljudska stranka odreče »klerikalizmu« in »avtonomizmu«. Dr. Korošec je odločno izjavil, da nismo klerika na, ampak politična stranka. Avtonomistične so tudi druge stranke, vendar se samo Slovenski ljudski stranki onemogočuje sodelovanje v vladi.

Drugod.

Na Litavskem so fašisti naredili državni preokret. Novo vlado je sestavil vseučiliški profesor Voldemaras, ki je tudi prevzel zunanje ministertvo. Odnosaji z Rusijo so ostali nespremenjeni. — Romunski parlament je razpravljalo o zunanji politiki, ki je z državami Male antante tes-

Blagoslovljen Božič

vsem čitateljem in sotrudnikom

želi

Upravništvo

Uredništvo

napredek. Kajti, če sem enakopraven z drugimi pred Bogom, moram biti enakopraven tudi v človeški družbi. Blagovest božjega Deteta je pomenila boj takratni gnili in degenerirani družbi. Proletarec poganske družbe se je zavedal in je trdno veroval, da bo ta boj zmagoval. Nova družba se je sicer porajala v velikem trpljenju, v potokih krvi, na tisočih in tisočih trupel, ki so morala padati ob krstu nove družbe. Toda junaki so padali s smehom na obrazu, ker so vedeli, da bo ta nauk zmagoval, da bo rešil človeštvo zablod in zmot takratne družbe in da bo vstala na tem fundametu nova stavba, stavba Kristove družbe.

Krščanski proletarec je počivilen, ko premišljuje o vzrokih, ki so priklicali prihod Sinu božjega na zemljo.

Toda božično veselje je komaj trenutno, le ob tabernaklju, pred najlepšimi jaslicami, pa že tam ga moti skrb za bodočnost.

Kajti kakor zamolkel grom, znanilec težkih dni, odmeva rezka beseda podjetnika, da bo moral znižati plače v bodočem letu, češ, da je konjunktura slaba.

Kakor trobenta, znaneča požar, jeknejo grozeče besede njegovega gospodarja, da bo toliko in toliko ljudi odpuščenih, ker mora tako narediti iz gospodarskih ozirov.

Kakor mrzla slana padejo v dušo besede industrija-računarja, da ne more izboljšati plač, ker bi sicer propadlo podjetje.

Ali je potem čudno, da je proletarčev božično veselje kaljeno?

Proletarec dobro ve, da se ni še noben podjetnik odpovedal na svojih ugodnosti vladah gospodarskih kriz, ve, da se namenoma tako dela. Proletarec in proletarka se zavedata, da delajo podjetniki največkrat v istem trenutku načrte, kako bi razširili svoje obrate ali pa pridobili nove tovarne — na račun proletarca. Njuna bridkost je toliko hujša, ker vidita zelo pogostokrat, da koraka tudi katoliški podjetnik v eni vrsti, če ne še celo

ustvaril prvo krščansko družbo delavcev — suženj!

Vsak, kdor čuti v srcu angelski pozdrav: »Mir vam bodi!« in kdor ne živi od izkoriščanja in dela svojega bližnjega, naj se pridruži svoji krščanski delavski organizaciji. Kdor stoji izven nje, je izdajalec. Vsak delavec mora predvsem podprati svoj časopis. Ne sme biti proletarca, ki ne bi čital in redno plačeval »Pravice«!

Mi hočemo ustvariti na načelih Kristusovih iskreno, dosledno krščansko družbo, predvsem pa dosledno krščansko demokracijo. Mi se dobro zavedamo, da bo mogel doseči delavec svoje najvišje dobrine: svojo ekzistenco, svojo svobodo, svojo enakopravnost, svoje pravice in svojo bodočnost le v tej družbi.

Mi gremo v boj za tako družbo z božjim mirom v srcu, na ustih pa z odločno voljo prvega krščanskega bojevnika, z voljo, ki zna ali umreti ali pa zmagati.

Proletarec, pridruži se nam in sodeluj!

Krekovcem za božič in novo leto!

V četrto božičuje in novoletuje naša misel, štiri leta že stoji v življenju, na planoti brez zavetja. Da, brez zavetja je naša misel, brez zavetja naša organizacija in mi smo brez zavetja bili nekdanj, sedaj ne več. Sedaj smo si v zavetje sami, naša ideja je naš trdni dom, naše društvo naše domače ognjišče. Okoli tega se zbiramo že četrto leto. To ognjišče naj nam bo simbol ideje našega pokreta, naj bo simbol naše domačnosti, našega izobraževanja, naše samovzgoje in našega veselja.

Naš pokret nam prehaja v kri in meso. Kdo ga je sejal v nas, se vprašamo mnogokrat. In ne vemo si odgovora. Ali ni vzniklo samo od sebe? Da! Saj nas niso učili tega ne v šoli, ne v delavnicah, ne drugod — samo je vstalo in sedaj hoče rasti, ne pusti

no prijateljska. — V Nemčiji je vlada dala ostavko. Novo vlado bo najbrž sestavil katoliški centrum s socialisti in demokrati. Ako ne bo sestava nove vlade mogoča, se bodo vršile nove volitve. — Prihodnja konferenca Male antante se bo vršila šele aprila 1927, najbrže v češkoslovaški republiki. — Madjarske volitve so se končale. Od 245 mandatov ima Bethlenova vladna stranka 170 mandatov, krščanski socialisti 35, socialni demokrati 14, neopredeljeni 4, ostale tri opozicijske stranke 22 mandatov. Vlada bo razpolagala z 209 poslanci, opozicija pa s 36. — Kakor smo zadnjič poročali, je vse kazalo, da bo Slovaška ljudska stranka gotovo stopila v vlado, toda zdaj so pogajanja zopet začela zastajati. Glavna ovira je imenovanje ministra za Slovaško. Na češkoslovaškem se misli uvesti deželna avtonomija. Država naj bi se razdelila na štiri pokrajine, od katerih bi Slovaška tvorila pokrajino zase s posebnim deželnim zborom, ki bi štel 42 posancev. Ta zakonski načrt bo vlada predložila začetkom 1927 parlamentu, septembra 1927 bi se pa že vršile volitve. To dejstvo dokazuje, da se je češkoslovaška z veliko državniško preudarnostjo, ki hoče zadovoljiti težnje prebivalstva, močno odvrnila od centralizma k avtonomizmu. — Na Kitajskem so homatije vedno večje in večje. Revolucionarna skupina generala Fengyhsiana močno napreduje. — Na komunskem bo namesto bolnega kralja Ferdinanda izvrševal vrhovno oblast regentski svet, kateremu na čelu se nahaja kraljica Marija. — Mussolini namerava prenoviti italijanski parlament. Uvesti hoče dvojni parlament. En parlament bi volilo prebivalstvo kot državljani in bi imel političen značaj, drugi parlament bi bil pa gospodarskega značaja in bi vanj volili delavce, podizetnike, trgovci itd. V tem novem dvojnem parlamentu hoče Mussolini izključiti vsako opozicijo. Volitve v novi parlament bi se vršile jeseni 1927 ali spomladi 1928. — Na Danskem so tudi imeli krizo. V novo vlado so vstopili demokrati in kmetje. — Letošnje leto je živela Francija v neprestanih krizah. Vlada se je umikala vladni baš zaradi težav, s katerimi se ima Francija boriti v financah. Sedanjí Poincaréjevi vladi se je posrečilo spraviti proračun v ravnotežje in vrednost franka zelo dvigniti. Parlament je sprejel proračun s 405 proti 140 glasovom, senat pa z 268 proti 8 glasovom. Proračun znaša 39.728.000.000 frankov. Vlada razpolaga torej z zelo močno večino. — Japonski cesar je oboljel in se bori s smrtjo. — Angleška vlada se resno bavi s tem, da končno vendar enkrat uvede žensko volilno pravico, ki bi se pričela že z 21. letom. Doslej so imele ženske volilno pravico šele s 30. letom. Po tem novem načrtu bi bilo okrog 5 milijonov več volivnih upravičencev. — Dunajski parlament razpravlja o zakonu o zavarovanju nameščencev. — Proti španskemu diktatorju so se zarotili komunisti in so sklenili vreči ga z njegovega mesta. Zaroto pa so pravočasno odkrili in voditelje zarote zaprli.

Čitajte »Pravico«!

M. R.:

Vsa blagoslovljena prihaja.

Od daleč čutimo tvojo bližino, tam za gorami že blešče zvezde, ki bodo žarele tedaj na tvojem nebu. Med druge temne noči boš zažarela, z brezkončno zarjo boš zasvetila nad to bedno dolino. V naše uboge duše boš lila moči, iz tvoje kupe bomo pili to lažbo za svoja trpeča srca.

Kako je naše upanje v tebe veliko! Saj ti nam boš prinesla Boga! Kakor trem kraljem na Jutrovem bo tudi nam pokazala zvezda pot do Boga, in kakor pastirji v betlehemske hlevu bomo klonili glave pred novorojenim Zveličarjem. Kakor tedaj njim, tako bo tudi nam zadonela zaželjena pesem: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem, ki so blage volje.« In ta pesem je prinesla človeštvu zapoved ljubezni do bližnjega. Iz te ljubezni bo zajemalo božje Detece darove in

Jugoslovanska strokovna zveza.

Iz centrale. Vsem funkcionarjem in članom naše organizacije želi srečen božič in blagoslovljeno novo leto 1927 — Jugoslovanska strokovna zveza.

Vsem skupinam. Z ozirom na važnost okrožnice št. 10, zadnji odstavek, apeliramo nujno na vse skupine, da naročilo v celoti izvrše in nam tudi pošljejo zahtevane naslove. Skupine naj se v svojih strokovnih zadevah obračajo le na svoje poklicne zveze, da bo poslovanje hitreje in ceneje. V stvarih, ki jih zveze same ne morejo rešiti, naj se le-te obračajo na centralo. — Opozarjamo vse skupine in zveze na poslovanje o brezposelnih podporah, ki je bil sprejet na drugi plenarni seji »Delavske zbornice« in objavljen v »Pravici«, da ne bo nepotrebnih tozadevnih vprašanj in objašnjevanj. Podrobna pojasnila slede v okrožnici, ki jo pošljemo z nakazilom brezposelnih podpor za mesec november in december.

Celjsko okrožje.

Celje. V petek, dne 17. t. m. se je vršil sestanek vpokojencev skupina Celje, ki je bil zelo dobro obiskan. Poročal je tov. Uranjek iz Griž o volitvah v oblastne skupščine, o Delavski zvezi, o potrebi njene okrepitev, o bratovski skladnici, o potrebi starosnega zavarovanja delavstva, posebno pri tovarniškem delavstvu. — Tov. Drobne pa je govoril o potrebi pozitivne organizacije, o rednem obračunavanju članskih prispevkov ter o pozitivni agitaciji za naše glasilo »Pravico«, da bi naj bil po možnosti vsak član naročnik lista. — Udeleženci so odšli s sestanka z najboljšimi vtisi, ter sklenili vse svoje sile posvetiti v to, da se bo organizatorično delo v organizaciji razširilo in pomnožilo.

Zveza tovarniškega delavstva.

Iz tajništva. Zveza pripravlja obširno okrožnico, v kateri bodo podana podrobna navodila kako postopati pri rednih letnih občnih zbiorih, kakor tudi o pravilnem poslovanju skupin v bodočem poslovnem letu. Skupine opozarjamo že vnaprej, da se po navodilih točno ravnaajo, ker le na ta način bo mogoče uspešno delovati tako pri skupinah kakor pri zvezi.

Strokovna zveza rudarjev.

Iz centrale. Došla so poročila, da namerava Trboveljska premogokopna družba znižati plače in podaljšati delovni čas nočnim čuvajem. Tajništvo Strokovne zveze rudarjev v Zagorju je poslalo vsled tega svojo vlogo na ekspozituro rudarskega glavarstva v Celju, da se krivična namera TPD prepreči. — Rudarji morajo stati vedno na straži in pripravljeni za boj. Zato vsi v bojne vrste organizacije!

Zabukovca. Pri volitvah v drugo skupino se je naša kršč. rud. organizacija častno odrezala, ker je prodrla z večino. Socialni demokrati so popolnoma izgubili tla, dasiravro to se vrgli v te volitve z vso silo. Predsednik druge skupine je zdaj naš vrli

jih sipalo med nas. Vse to v tebi, ti blažena božična noč!

In vi ubogi, vi zaničevani, vi ponižani in razžaljeni, vas bo obdarila najbolj! Vam bo dala moči, vztrajnosti in velike ljubezni, ker vedite, da On ljubi najbolj vas, ker je najbolj vaš. Vedno in vedno vam kliče: »Prosite in prejeli boste!« Pa če kedaj, tedaj gotovo v blagoslovljeni noči. Zato ga prosite za mir, za ono lepo medsebojno ljubezen, ki naj bi vzplamtela v srcih ljudi, kateri vas sedaj prezirajo, zato da bo Jezusček tudi njihov, ker se je tudi zanje rodil in je tako žalosten njihovih zakrknjenih src.

Sklenilo bo božje Detece svoji ročici in prosilo nebeškega Očeta za nas vse. Začutili bomo, kako zlasti to čudovito noč plete nad nami Božanstvo tajne niti in sklepa srca v večno vez. Spoznali bomo to tajno nit od duše do duše in vez od srca do srca. Videli bomo, kako smo mi Njegovi in On naš!

tovariš Jakob Uranjek, katerega največja zasluga je, da je bil uspeh popoln. Omenjamo, da je bil do zdaj tovariš Uranjek edini v zastopstvu druge skupine. Naša misel prodira!

Viničarji.

Ljutomer. Viničarji, kateri ste že organizirani, držite se svoje dolžnosti, porabite božične praznike, da pridobite kolikor več mogoče novih viničarjev v našo organizacijo. Zavedajte se te dolžnosti! Tovariši, ki še niste organizirani, pristopite v organizacijo. Le ako bomo vsi združeni, potem si bomo lahko pomagali, kajti le organizacija je naša rešiteljica. Drugače si ne moremo pomagati, kakor da se do zadnjega organiziramo. Kajti organizacija ima moč, da lahko pomaga vsakemu, še tako revnemu organiziranemu viničarju, da je le njen redni član. Viničarji, kateri ste še zaslepljeni, in ne poznate organizacije, čeprav že vrabci čvkaajo o njej. Spoznajte, da je prišel tudi za vas čas, da se morate zganiti do zadnjega, ker drugače ne veljamo pred javnostjo nič. Kateri ne bode organiziran, ne velja nič, in si tudi ne bo sam znal in mogel pomagati. Le vsi skupaj združeno si bomo znali pomagati in drug drugemu pomagali v eni močni organizaciji, katera se že bori več let za naše pravice, in je že tudi imela lepe uspehe. Eno stvar vam še polagam na srce, da si naročite naš list »Pravico«, iz katere boste spoznali naš namen in naše zahteve. — Vesele praznike vsem članom naše organizacije in vsem Krekovec! — Viničar.

Delavska zveza.

Jesenice. Naša Delavska zveza bo imela v kratkem občni zbor, na kar opozarjamo že vnaprej vse člane, da se ga polnoštevilno udeležijo. Umetno bi tudi bilo, da bi se tudi občinski odborniki, izvoljeni z glasovi članov Delavske zveze, kdaj oglasili v »Pravico« in povedali, kako se gospodari v naši občini. Zato na vsestransko delo, da bodo uspehi tem večji. — Krščanski socialist.

Zabukovca-Griže. 5. decembra se je vršil pri nas občni zbor Delavske zveze ob izredno lepi udeležbi članov. Pri poročilu tov. predsednika smo z velikim veseljem vzeli na znanje, da je bilo 1. januarja 1926 do sedaj odposlanih 526 raznih prošenj in vlog, katerih je bilo mnogo ugodno rešenih, vse za uboge reveže, razne upokojence in vdove. Pri drugi točki dnevnega reda je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: predsednik Uranjek Jakob, blagajnik Turnšek Franc, Brezovšek Martin; zaupniki: Poteko Andrej, Cilenšek Jože in Kosec Andrej. Pri tretji točki dnevnega reda se je na predlog tov. tajnika Brezovška soglasno sklenilo, da bomo priredili predstavo v korist tiskovnega sklada »Pravice«. Pri prostem razgovoru smo govorili o volitvah v II. rudarske skupine, o volitvah v oblastno skupščino, kjer smo z zadovoljstvom vzeli na znanje kandidature tov. Uranjeka. Naši delavski zvezi želimo največjega razmaha!

Duševno razpoloženje nemškega delavca.

(Dalje.)

VII. Razmerje do marksistov.

Razmerje do socialistov se je bistveno izpremenilo v praktičnem in duhovnem oziru. Nasprotstvo se dejansko čuti le v svetovnem naziranju, ne pa več toliko v težnji za dosego socialnih in gospodarskih ciljev. O vzrokih so si poročevalci na janem, ne pa o posledicah teh izprememb.

Misel na razredni boj in želja po socializaciji gospodarskih obratov in sredstev se je morala ukloniti dejstvom. Pomembni voditelji so skušali biti pravični tudi napram cerkvi. Milejše mišljenje se zrcali deloma tudi iz časopisja, v kolikor se redkeje vprizarjajo napadi na cerkev in politično organizacijo katoličanov.

V mladinskih socialističnih organizacijah se javljajo celo versko barvane misli in tendence in tudi volja se k temu nagiba. Socialisti, ki se posvetijo pozitivnemu kulturnemu delu, opuščajo svobodomiselnost mišljenje.

V katoliških pokrajinah se trudijo zmerni socialdemokratje, da ostanejo v stalnem stiku z demokratičnim delom katoliškega delavstva.

Oster boj proti socialistom nima več odziva v vrstah katoliškega delavstva.

Nekateri poročevalci so mnenja, da bi mogla biti sčasoma zabrisana svetovna naziranja. Nadaljnji razvoj zavisi samo od značaja, katerega bo zavzelo socialdemokratsko gibanje v bližnji in daljnji bodočnosti. Zaenkrat je pa odporna sila v vernih katoliških delavcih še dovolj jaka proti zabrisanju svetovnih naziranj.

VIII. Razmerje do države.

Sedanja demokracija ima v delavstvu najvišjo zaslonbo. Sedanji parlamentari si tem pa ni prijuhljen, ampak se ostro kritizira. Nemški katoliški delavec bi želel živahnejšo zakonodajo, več složnosti v parlamentu in več stika z volivci. Glihanje s strankami, da bi se dosegla parlamentarna večina, utrjuje in ubija. Nesposobnost parlamenta, da bi rešil večje in težavne naloge, je vzela že mnogo upanja. Veliko nezadovoljnost vzbuja dejstvo, da je potom šolskega ustroja možnost napredovanja v izobrazbi nadarjenim delavskim otrokom, če ne že popolnoma prekrizana, pa vsaj zelo otežkočena (n. pr. zvišanje šolnine za visoke šole).

V deželi se javljajo antiparlamentarna in antidemokratska stremjenja. Tudi katoliški krogi so že okuženi od teh idej (industrija, hišni posestniki, kmetje, deloma tudi akademiki). Pri delavcih so taki pojavi izključeni.

IX. Vpliv na mišljenje kat. delavca.

Največji vpliv na mišljenje kat. delavca ima stanovski tisk. Kajti kritični duši delavca ne zadostuje več samo organizacija. V času političnih zmešnjav se pozna semintja tudi vpliv socialdemokratskega tiska. To pa sledi iz osebnega stika pri delu.

X. Razmerje do voditeljev.

Zaupanje do voditeljev v javni in socialni politiki doživlja v sedanji dobi precejšnjo krizo pri delavstvu v industrijskih krajih. Vzrok tej krizi so težave in trdote v življenju, katerih ne more niti najboljši delavski voditelj popolnoma odpraviti. Nadaljnji vzrok je pomanjkanje na živem stiku med delavstvom in njihovimi voditelji. Kdor se pa ne čuti le uradnika, ampak tembolj tovariša, tega delavstvo ljubi in mu je iz srca udano.

XI. Razmerje med posameznimi kat. delavskimi organizacijami.

Kot najboljša delavska katoliška organizacija so se izkazala katoliška delavska društva. So najbolj pripravna, da zadostijo vsem duševnim stremjenjem delavstva.

Sprememba v državi ni šla brez sledu mimo delavstva. To se vidi na tem, da se vedno bolj krči število živih nosilcev organizacije. Istotako trpi še praktično sodelovanje med katoliškimi delavskimi društvi in med krščanskimi strokovnimi organizacijami vsled marsikaterih nejasnosti; manjka trdna volja v postev prihajajočih faktorjev.

Priobčili smo v najbistvenejših točkah izvajanja poslanca Joosa. So takorekoč nekako ogledalo, vsled tega tudi zelo pomembna. Želimo, da prebere ta izvajanja vsak, ki prisega na krščanski socializem. Delavec, voditelj, akademik, duhovnik in drugo izobraženstvo, naj se prav pazljivo ogleda v tem ogledalu. V slučaju, da zapazi v tem ogledalu kakšno pego ali pa še celo vedelji madež na sebi, naj ga skuša čimprej odpraviti.

(Konec.)

**Agitirajte
za »Pravico«!**

Joško Lindič:

Prohibicija, volitve, delavstvo.

Amerikanci — velikopotezni in radikalni kakor so — niso hoteli brez konca in kraja opravljati Sisifovega dela. Ko so uvideli, da je alkohol za posameznika, kakor za narod kot celoto z zdravstvenega, moralnega in gospodarsko-socialnega stališča skrajno škodljiv, so ga kratkomalo prepovedali, izgnali. Voditelj treznostnega pokreta v Ameriki, Mr. Johnson, ki se je meseca novembra t. l. mudil tudi v Ljubljani, je dejal: »Če ima Amerikanec slabega konja ali zanič mulo, jo proda; če uvidi, da je zakon slab, ga zamenja, spremeni!« Prav po ameriškansko.

Poleg etičnih vzrokov pa so bili za Amerikance merodajni tudi vzroki notranje politične narave. Znano je, da je bila volivna korupcija v Ameriki grozna! Vsa moč je bila v rokah krčmarjev, ki so kupovali glasove volivcev z denarjem, danim na razpolago od strank oz. njenih kandidatov. Alkohol je imel pri volitvah — glavno vlogo. V Ameriki se mnogo voli: v zvezni, v državni parlament, v šolske družbe, v razne urade itd. Polagoma je prišlo tako daleč, da ubožnejši sloji sploh niso mogli več kandidirati, od bogatih pa samo manjvredni elementi, katerim je bilo vsako, tudi najbolj podlo sredstvo za doseg mandata dobro. V krčmah se je odigravalo življenje ubožnejših slojev, posebno delavca. Tam se je prodalo milijone in milijone glasov za »štamperl« whiskyja, za vrček piva. Krčme so bile krive, da so najneumnejša teleta volila svoje mesarje sama!

Toda voditelji so še pravočasno ljudstvu odprli oči, še pravočasno, da se jim je v več kot stoletnem boju posrečilo alkoholnemu kapitalu izviti iz rok sredstvo — opojne pijače! Voditelji so v delavcu vzbujali smisel in veselje za izobrazbo, za pošteno razvedrilo, za sveta, večnoveljavna natečja, za moččen — delavski pokret!

In pri nas? Delavec se bori: ne za kake predprave, temveč za obstanek, za življenje! Težka je ta borba v sedanjih časih, brezupna skoro v teh žalostnih razmerah! Gorje delavstvu, ako nima v tem gigantskem boju — trezne glave!

Delavci-trpini! Ven iz krčem! V društva, na tečaje, v organizacijo!

Tedenske novice

Nova čitalnica v Mariboru. Delavska zbornica, ekspozitura v Mariboru, je te dni otvorila novo čitalnico v svojih tajniških prostorih na Rotovškem trgu. V čitalnici so na razpolago slovenski, hrvaški, srbski in inozemski dnevniki in vse pomembnejše slovenske in inozemske socialnopolitične revije. Čitalnica je odprta dnevno od 18 (6) do 21 (9) zvečer. Vstop je vsakemu prost. Priporočamo jo prav posebno vsem organiziranim delavcem in nameščencem, ki imajo sedaj priliko črpati svoje znanje iz teh važnih in potrebnih revij.

Ekspozitura delavske zbornice v Mariboru se je preselila iz svojih dosedanjih prostorov v poslopje Okrožnega urada na Rotovškem trgu. Za stranke je tajništvo na razpolago dnevno od 15 (3) do 18 (6) popoldne. Pozivamo vse delavske organizacije in organizacije nameščencev, da se v slučaju sporov, mezdnih gibanj, kakor tudi v slučajih slabega ravnanja z de-

lavci in nameščenci obračajo vedno na ekspozituro Delavske zbornice. Tajništvo vodi bivši strokovni tajnik g. Čeh. V nujnih slučajih se lahko zglase stranke tudi dopoldne pri šefu Borze dela, ki ima svoj urad istotam.

Borza dela v Celju razglša sledeče: Francosko generalno društvo za emigracijo v Zagrebu naznanja, da je vsled nastale krize v francoski industriji in poljedelstvu prisiljeno začasno ustaviti vsako pošiljanje delavcev v Francijo. Ko se bo v Franciji nastala kriza ublažila in dohod inozemskih delavcev v Francijo zopet dovoljen, se bodo interesi pravočasno obvestili.

Opozorilo. Okrožni urad je ugotovil, da nekateri delodajalci, posebno oni, pri katerih so delavci zaposleni le krašji čas, kakor n. pr. pri sekanju lesa v gozdovih, nakladanju lesa itd., sklepajo s svojimi uslužbenci pogodbe, v katerih delavci pristajajo na to, da se jih zavaruje in da se s tem odpovejo vsem zakonitim dajatvam po ZZD. Take pogodbe pa so po § 39. ZZD nezakonite in zadene delodajalca, ki sklene tako pogodbo, kazen po § 197. ZZD do 5000 Din. Na drugi strani pa trpijo največjo škodo obojeli, oziroma ponesrečeni delavci takih podjetij, ker se morajo zdraviti na lastne stroške. Kadar se pa taki delavci prijavijo za dajatve pri okrožnem uradu, jim jih okrožni urad tudi v nujnih slučajih ne more takoj priznati, ampak mora predvsem uvesti potrebne poizvedbe glede pravega delanskega stanu, višine zaslužka itd. Tudi ima doba članstva za priznanje posameznih podpor veliko vlogo, na primer ob porodu, za podaljšanje zdravljenja preko minimalne podporne dobe in za dovoljevanje drugih specialnih dajatev. Podjetniki v slučajih takih sporov zadržujejo zaslužek, češ, da bodo od tega odtegnili morebitne kazni, naknadne premije itd. — Opozorjamo na gornje opozorilo vse naše člane. Take slučaje naj vsak posameznik naznani naši organizaciji, ki bo ukrenila nadaljnje potrebne korake.

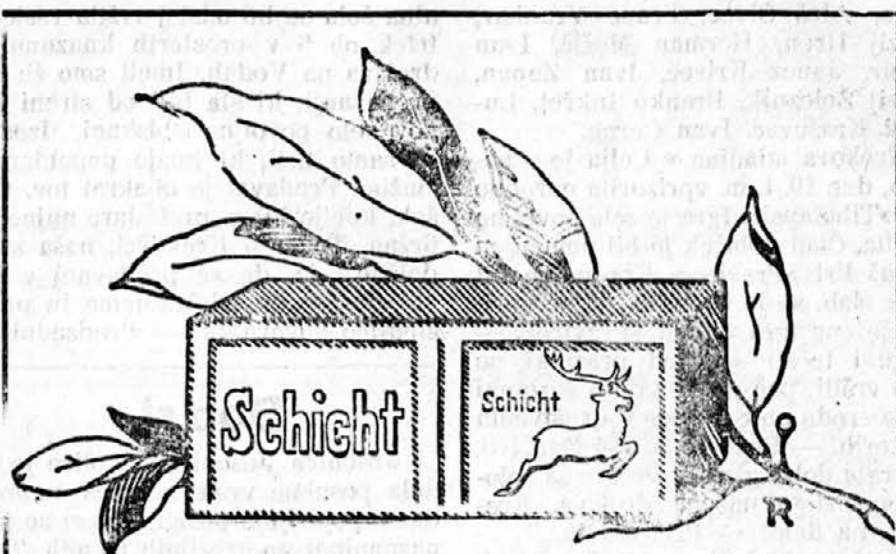
Svetnikov ljubih broj poznam
Martina pa najbolj čislam,
ob goski vinca je točaj,
potem pa pride »BUDHHA« čaj!

Zaposlenje tujih delavcev pri nas. V ministrstvu za socialno politiko so bile dovršene izpremembe in dopolnila k obstoječemu pravilniku o zaposlenju tujih delavcev. V naši državi se bodo po načrtu novega pravilnika mogli zaposliti le oni delavci iz inozemstva, o katerih posebna komisija ugotovi, da razpolagajo s tako strokovno kvalifikacijo, kakršne nimajo naši delavci.

Poneverba. V Mariboru so aretirali načelnika materialnega skladišča drž. železnice Franca Jarha, ker je obdolžen velike poneverbe. Dosedaj je preiskava dognala, da je Jarh poneveril 622.000 Din.

Boj za varuštvo — odloči žreb. V Slov. goricah je v nekem kraju umrla neka samska posestnica in zapustila eno nad leto staro hčerkico. Ker je ta otrok sedaj tudi dedič zemljišča, so se ogašali fantje in možje, ki bi radi v oskrbo dete in posestvo. Županstvo občine, ki se je nahajalo vsled velikih ponudb v veliki zadregi, je sklenilo, da naj odloči žreb, kdo bo varuh otroka in upravitelj posestva. Če bi bila deklica brez premoženja, bi najbrže imelo županstvo zopet veliko skrbi, da bi varuha sploh dobilo.

Žrtev dela. Na Dobrni v Trbovljah se je zopet pripetila smrtna nesreča, katere žrtev je postal delavec pri

Vsi hočejo kupovati Schicht-ovo milo.

Nekateri se dajo pregovoriti, da vzamejo druga pralna sredstva

Velika večina pa vsrja na tem, da uporablja le pravo Schichtovo milo.

Kateri so pametnejši?

Previdni!

Vedo namreč, da more enkratna uporaba manjvrednega mila več škoditi, kakor je mogoče vse leto prihraniti na ceni mila.

vzpenjači I. Pilnauer, star okrog 50 let. Vzpenjača, kateri so priklopljeni 4 polni in 4 prazni vozički za premog, vodi skozi kratek predor na drugo etažo. Nesreča se je zgodila, ker sta se na vrhu odtrgala dva prazna vozička od ostalih dveh. Pridrvela sta z vso močjo v nižino, kjer je bil zaposlen Pilnauer. Ta se je sicer še pravočasno umaknil na stran, toda padajoča vozička, ki sta padla iz tira, sta se zadela ravno ob steber, do katerega se je ponesrečenec umaknil. Delavci so ga vsega razbitega potegnili izpod razvalin.

Smrtna nesreča v Dravi. Štirje moški in tri ženske so se peljali kar na svojo roko in brez vednosti brodarja v čolnu pri Zavrču preko Drave na haloško stran. Prav tik obrežja na drugi strani, ko so že hoteli izstopiti, se jim je radi nepazljivosti prekucnil čoln. Vsi so padli v vodo in so se rešili na obrežje razen Miklavža iz Zavrča. Kmalu po nesreči so našli imenovanega mrtvega poleg čolna na dravskem prodnatem otoku pri Zavrču.

Smrtna obsodba. V Novem Sadu je bil 14. decembra obsojen na smrt Miša Krnjak, ki je v Gajdobri umoril svojega gospodarja Jakoba Streka in njegovo ženo. Nato je skušal vlomiti v blagajno, pa se mu ni posrečilo.

Nesreča po končanem delu. V železnicah v Osijeku se je po končanem delu hotel neki delavec umiti. Voda mu je bila premrzla in je zato vli v posodo tri kilograme raztopljenega železa. Nastala je eksplozija, ki je raznesla posodo. Delavca je para vrgla z vso silo v strop, da se mu je glava popolnoma razbila. Zračni pritisk je bil tako silen, da je počil debel betonski zid.

Riba potopila ribiča. V bližini Mostarja je ribič Martin Žviždič v reki Neretvi lovil ribe na trnek. Na njegovo nesrečo je precej velika riba zagrabila za trnek ter se z vso močjo skušala osvoboditi. Pri natezanju je ribiču Martinu spodrsnilo, padel je v motne valove Neretve in utonil.

Nenavadna nesreča. V Vukovaru je padel z voza Cvetko Bingolac. Pri padcu se mu je zlomil bičevnik, katerega del se mu je zaril v vrat in mu pretrgal srčno žilo.

Razširjajte »Pravico«!

Krekova mladina.

PLENARNA SEJA.

Na Štefanovo, v nedeljo 26. decembra ob 10 dopoldne se bo vršila v naših prostorih na Starem trgu št. 2 prva plenarna seja.

Dnevni red: 1. Poročila podružnic. 2. Poročila centrale. 3. Socialna predavanja. 4. Razgled v bližnjo bodočnost. 5. Slučajnosti.

Vse podružnice se pozivajo, da se seje zanesljivo udeležijo.

Krekova socialna šola. Vsega skupaj je bilo dosedaj 15 predavanj. Vršila so se v Celju, v Trbovljah, v Zalogu, v Mostah, v Preski, na Viču in na Jesenicah. Predavali so: prof. Jarč, Iv. Gajšek, Anton Marinček, dr. Puntar, France Tersegav, dr. p. A. Tominec in France Žužek. Dosedanji uspehi so povsem zadovoljivi. Pokazalo se je, da so taka predavanja nujno potrebna za našo delavsko mladino in za naše delavstvo sploh. »Krekova mladina« se v polnem obsegu zaveda važnosti in pomena takih predavanj, zato bo tudi v bodoče z vsemi silami šla za tem, da se bodo vršila predavanja v še širšem obsegu kot dosedaj. Predavanja se začno zopet v nedeljo 9. januarja prihodnjega leta in se vrši prvo predavanje na Jesenicah. Gg. predavateljem se za njihov dosedanj trud najiskrenejše zahvaljujemo in želimo, da nam ostanejo tudi z naprejš vsehstransko naklonjeni. Od povsod, kjer so se predavanja vršila, prihajajo zelo zadovoljiva poročila o obisku in doseženih uspehih. Vsi, ki so posečali dosedanja predavanja, se pozivajo, da se tudi v bodoče istih točno udeležujejo.

»Krekova mladina« namerava prirejati taka socialna predavanja po vseh industrijskih krajih, kjer je kaj našega delavstva.

Zato: V novem letu s podvojeno močjo na delo!

Vesele božične praznike in srečno novo leto želijo vsem Krekovcem naši fantje mornarji iz Dalmacije: Savenc Franjo, Cerar Franc, Cerar Peter, Ivan Justin, Janez Šuštar, Franc Moder, Rudolf Burja, Franc Robič, Leopold Letnar, Leopold Cvetko, Jože Kavčič, France Jenčič, Evtahij Poljanšek, Franc Resman, Jožef Urbanec, Ivan Omahna, Milenko Čimžar, Ivan Žvan, Franc Polak, Stanko Punčoh, Albert Hooge, Peter Pristou, Pristou

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih

kolonialnih trgovinah.

Janez, Aleš Šivec, Franc Vrankar, Alojzij Hren, Herman Mušič, Ivan Barbir, Janez Krivec, Ivan Zupan, Alojzij Železnik, Branko Inkret, Ludovik Krašovec, Ivan Černe.

Krekova mladina v Celju je v nedeljo, dne 19. t. m. vprizorila narodno igro »Tihotapci«. Igra je zelo povoljno izpadla. Čisti dobiček je bil namenjen za naš list »Pravica«. Ker pa je bil obisk slab, se je sklenilo, da se vprizori še ena igra v prid »Pravice«. — Socialni tečaji se med prazniki ne bodo vršili, pač pa se vršijo sestanki vsako sredo ob 8 zvečer v društvenih prostorih. — Pozivlje se vse članstvo, da izrabi dolge zimске večere za splošno povzdigo našega društva. Krekovci, na delo! — Predsednik.

Krekova mladina na Jesenicah vrši svojo častno nalogo zelo dobro. Njena socialna šola je zelo zanimiva, kar priča lepa udeležba. Tudi sestanki so obiskani precej dobro. Največje upanje v boljšo bodočnost nam daje to, ko vidimo mlade fante poglabljati se v težka socialna vprašanja. Imamo pa tudi težave in nasprotstva, za kar smo pa zelo hvaležni dotičnikom, kajti s tem nasprotovanjem se nam le pomaga širiti naš majhni krog. Želeli bi pa bilo, da bi naši nasprotniki dobro preštudirali Leonovo okrožnico »Rerum novarum« in krščanski socializem teoretično in ga začeli tudi praktično izvajati, kajti potem se bomo pa razumeli. — Krekovec.

Trbovlje. Naše tovariše opozarjamo, da se večkrat oglašajo v »Pravici« in se s tem vadijo v dopisovanju in sploh izražajo, kar je nujno potrebno za vsakogar, bodisi delavce ali kdo drugi. Poleg telesne krepitve je nujno potrebna tudi izobrazba duha. Na ta način se navadimo sami misliti s svojimi možgani in presojati dobro od slabega, kar je predpogoj v današnjem času. — Krekova soci-

alna šola se bo odslej vršila vsak teden ob 5 v prostorih konzumnega društva na Vodah. Imeli smo že dve predavanji, ki sta bili od strani članov zelo povoljno obiskani. Izostali so samo tisti, ki imajo popoldansko službo. Predaval je obakrat tov. Gajšek, ker je bil g. prof. Jarc nujno zadržan. Tovariši Krekovci, naša sveta dolžnost je, da se predavanj v čim večjem številu udeležujemo in pazno sledimo govorniku. — Predsednik.

Dopisi.

Jesenice. Jeseniško okolico je zadela posebne vrste nesreča, namreč, da se pojavljajo požigi, kateri so prej naznanjeni po grozljivih pismih. Tako sta pogoreli dve hiši v trgu Jesenice, ena kmetijska, druga pa tovarniškega delavca Jakoba Novaka, našega zvestega pristaša. Spričo težke stanovanjske mizerije je to požiganje velika nesreča, katero pa zopet najbolj čuti delavec. Oblasti so pridno na delu, a do sedaj še brez uspeha.

Zagorje ob Savi. V ponedeljek, dne 26. t. m., se bo vršila seja »Ljudske stavbne zadruga« po prvi sv. maši. Na dnevnem redu bo odobritev načrtov za tri družinske hiše in vprašanje najetja posojila. Ker je seja važna, se naprošajo gg. odborniki, da zanesljivo pridejo.

Trbovlje. V četrtek, dne 18. t. m., se je na obratu dnevnega kopa Doberna ponesrečil družinski oče Piltner Ivan. Imenovani je bil na mestu mrtev. Utrgali so se vozički na poševni prog, ki ima strmine 30 cm na meter. Dva vozička sta z vso brzino treščila vanj in mu popolnoma zdrobila prsni koš. Ponesrečeni se ni mogel nikamor umakniti, ker ni v spodnjem delu proge nobenega po predpish določenega prostora (kam-

rice). Po varnostnih predpisih mora biti pri takih progah levo in desno prostor, da se v slučaju nesreče delavci lahko umaknejo v hipu, kar pa tega tukaj ni bilo. Radi tega je tudi dal imenovani delavec svoje življenje, ker za trb. premog. družbo ne veljajo predpisi o varnostnih napravah v podjetju. Vsaka varnostna naprava mora biti plačana s smrtjo enega ali drugega delavca, ker šele po nezgodi družba naredi delno po predpisih. Pri podjetju Dukič in drug so dnevno težke poškodbe delavcev. To podjetje imenujejo rudarji mlin za kosti, kar v resnici tudi je. Odbor »Strokovne zveze rudarjev« bo v kratkem pregledal vse nepravilno urejene naprave pri rudniku, isto pri privatnem podjetju Dukič in zbral material, ki bo poslan Inšpekciji dela v Ljubljano z potrebnimi dokazi. Ako pa ne dobimo potrebne pomoči v tem, da kompetentno mesto ne poseže s svojo pravo močjo vmes in ne pošlje komisije, ki bi pregledala podjetje, se pa obrnemo na ministrstvo, ki je s svojo odredbo dalo nalog Inšpekciji dela, da pregleduje podjetja.

Razno.

Smola hribolazca. Pri plezanju po gorah ob italijanski meji je neki avstrijski alpinist izpodrsnil in padel na italijansko ozemlje, kjer je obležal težko poškodovan. Našli so ga karabinerji. Ker ni imel potnega lista, so ga prepeljali v bolnico ter mu povedali, da bo moral odsedeti, ko ozdravi, predpisano kazen. Hribolazec jim je pa povedal, da je prišel na italijansko ozemlje popolnoma nehote.

Ljubezniva žena. V neki vasi pri Koblenzu je nenadoma izginil l. 1923 33 letni delavec Hugo Presser. Ker sta se z ženo večkrat sprla, so mislili

sosedje, da ga je poglano v svet domače nesoglasje, predvsem, ker je zahtevala njegova žena Julija sodniško ločitev. Za izginulega delavca se ni nihče več brigal. Pred kratkim pa se je slučajno odkrila kruta istina. Nečloveška žena je namreč zaprla nekoliko slaboumnega moža v neko podstrešje, kamor mu je dajala le toliko hrane, da ni umrl od gladi. Na »potovanju« se je mož strahovito zanemaril. Nohti na prstih so mu bili dolgi več centimetrov, lasje so mu valovili čez rame, obraz pa je bil takorekoč več zakrit od štrleče brade. Politična oblast je dala moža najprej pošteno očistiti, nato ga je pa oddala v bolnico, ženo Julijo pa v zapor.

Za kratek čas.

Zob za zob. Milijonar slikarju: »Kaj, deset tisoč zahtevate za sliko? Parkrat potegnite s čopičem, pa je narejeno!« — Slikar: »No, in vi parkrat potegnite s peresom, pa zaslužite stokrat več!«

Na slikarski razstavi. Tujec slikarju: »Vaša slika je tako naravna, da se človeku, ki jo gleda, kar slino cede.« — Slikar začuden: »Kako je to mogoče? Slika predstavlja solnčni zah d.« — Tujec v zadregi: »Oprostite, sem mislil, da predstavlja jajčno potico!«

V gostilni. Gost: »Dajte mi vode z vinom — toda hitro, meni se mudik!« — Natakarcica: »Če je sila, vzemite rajše vino z vodo, tega imamo vedno v steklenicah dovolj!«

Vrednost denarja: za 1 dolar dobijo 56.60 Din; za 100 frankov 228 Din; za 100 lir 256 Din; za 100 avstrijskih šilingov 800 Din; za 100 čeških kron 168 Din; za 100 nemških mark 1349 dinarjev.

Pierre L'Ermitte:

Žena z zaprtimi očmi.

Iz francoščine prevedel L. S.

»Aha, Durand... To ime me na nekaj spominja. Ali ste morda v sorodu z družino Durand, ki sem jo svojčas poznala in ki je imela gostilno v ulici Mouff tard?«

»Ne bi rekla, gospa...«

»Sicer je pa to brez pomena. Melanija vam pokaže vašo sobo in vi prevzamete takoj svoje delo. Vi boste strgali pri mizi, zakaj strojnik mora biti že gotov z obedom, ko se dvignemo od mize, da ja koj na razolago gospodoma. Vse drugo vam pokaže Melanija. Dovolj! Dopadete se mi... Prepričana sem, da se bova dobro razumeli!«

»Gospa se lahko zanese, da bom storila vse, da jo zadovo jim!«

»Kaj sem hotela reči, Melanija? Ali je gospod Ludovik že doma?«

»Mislim, da ne.«

»Mislite, da ne! Torej ga še ni?«

»Očividno!«

Gospa Hughe je pogledala proti nebu in je neopazno zganila z rameni.

In ta, že samo ta gib je bil za Marijo Durand kot ugo' o ltev, da je v tej nadvse bogati hiši nekaj, kar kali mir in srečo.

Peto poglavje.

Soba Marije Durand je bila boljša kot so navadno sobe v šestem nadstropju velikih pariških zgradb.

Ko je bila Melanija odšla, je sedla Marija Durand na majhno obito posteljo, ki je postajala njena in je pogledala na štiri gole stene, na okno, ki je imelo izgled na uličico in v katerem se je kazal štrikot in izrezek sinjega neba...

Ta postelja, dva stola, stara toaletna mizica iz posteklenjene litine, smrekova miza, omara pod visečim podom stopnišča, ki vodi na podstrešje,

to je bila njena soba... oh, kakršnasibodi, da, pač kakršnakoli... Nobenega razpela na zidu, nobene slike na ohravi. Marija Durand je pomislila, da bo mogla, ko pride njen kovčeg, ublažiti to siromaščino vsaj z nekaj osebnega obeležja.

Toda, ali bo smela to storiti?

Če bi zapazila Melanija na kamnu družinske portrete..., ko iko vprašanj!

Niti tega ne! Portreti ostanejo na dnu kovčega.

Ta kovčeg sta ji prinesla v sobo strojnik in šofer najetega avtomobila. Za napitnino jima je Marija Durand skoraj izpraznila svojo denarnico. — Bil je skrajni čas, da je dobila službo!

Ko sta bila možaka zopet odšla, je imela Marija vtis, da je manj sama. Res ne bo mogla izožiti svojih stvari, svojih osebnih spominov, ostankov njene preteklosti, pač pa itak tukaj, v njenem obličju.

»Neživi predmeti, ali imate vendarle dušo...?«

Da, ti predmeti so imeli svojo skrivnostno dušo, ki je plahutala okoli njene, okoli duše uboge Marije Durand, in ki je že napolnjevala samoto z vso zvestobo ljubezni.

Tako daleč je prišla Marija s svojim premišljevanjem, ko je nekdo močno udaril na vrata in je vstopila Melanija, ne da bi počakala odziva.

»Marija, tu imate svoje pridelke: predpasnike, bluže, čepice, naročke, preveze... vsega vruga in njegovo šaro. In potem pa — skušajte se držati malo manj kisló... Gospe ste se zdeli nekam žalostni... Menda nimate srčnih bolečin, ka-li? Ali pa ognjegasca, ki ste mu dali slovo? Ali kakega »rojakac? V ostalem boste imeli vse to tu... Če enega izgubite, dobite deset drugih! Torej — le veselo! Potem...«

Tu so se Melanijini brki, rekli bi, naježili:

»Potem pa glavno: nobene prevelike vneme! Hiša je dobra, ne kvarite je! Sicer pa me vprašajte pri vsem za svet!«

Melanija se je odpravljala... Pa se je obrnila:

»Lahko takoj začnete in se okomatate, kajti domači sin, ki — med nama rečeno — veseljači, da je kaj, pride najbrž kmalu domov. Včeraj jo je primahal ob osmih jutraj — skozi jedilno shrambo, da bi se izognil papanu. Bil je natreskan kot 36.000

mož! Danes bo še huje. O, on se ne dolgočasi, go-spodič! Zvonec je v hodniku, a boste že slišali. Jaz erem k svojim štedilnikom, danes pripravljam teletino z zelenjavo. Imam tudi nabrekle žile, ki me pošteno bole!«

Vnovič sama se spusti Marija Durand na posteljo: »Lahko takoj začnete in se okomatate! Te besede Melanijine so ji brnele po glavi... Ni več dvoma..., zdaj ja zares sobarica!

»Natakrimo si »komat«...« vzdihne in se dvigne.

Odloži svoj klobuk boljše mladenke, svoj jopič, svojo obleko in išče po kovčegu vse, kar ima najbolj preproste.

Ali celo to jo, zdi se, izdaja!

Tedaj se razpote in poskuša, kako bi naredila, da bi spravila zlato cvetje svojih las pod čepico gospe Hughe. Končno zdvoji nad tem, pa na ravi prečo po sredi in gladko frizuro, v kolikor pač dopuščajo lasje, ki so vajeni svežega zraka in toplega solnca.

Nato opase prvi predpasnik in na mar ji pri-haja, da je bila že tam spodaj na Framboisierji pri svojih roditeljih privezovala včasih predpas-nike, a le, da bi postregla s čajem svojim podežel-skim prijateljicam in sosedam... Nepotrebni spo-mini, zakaj me ne zapustite?

Ko je bila mladenka »okomatana«, se je ogle-dala v kosu ubitega zrcala, ki so ga trije zarjaveli žebli držali na zidu. Takrat ji je privrel val solza iz srca v oči... Končano je... Rozalina de Cressy je preminula!

Da, topot je bila žrtev dopolnjena... S tem preneha biti gospodična »iz odlične družbe«, padla je s svojega klina socialne lestvice, zdaj nosi slu-zabniško opravo tistih, ki nimajo več lastnega doma in služijo pri drugih. Kratko, sedaj je samo Marija Durand..., tista, ki ji pozvonite in ki govori v tretji osebi.

Rozalina de Cressy, sobarica s 300 franki na mesec — ne všteti vina — pri Hughovih, oboga-telih kožarjih... Ah, če jo njeni starši tam gor vidijo tako, kakšna bridkost jim stiska srce in kako se morajo vendarle radi nečesa kesati!...

(Dalje sledi.)

SVOJ DOM SI ZIDA

kdor je stalen odjemalec v poslovalnicah našega I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani!

Nad 100.000 Din ali 1.600.000 kron se je izplačalo članom na 3%, popustu (dividendi) v poslovnem letu 1925/26. Ker obstoji zadruga že nad 30 let, lahko vsak sam izračuna, koliko bi utegnil znašati v tej dobi članom napravljene prilike.

Priglasite novih članov sprejemajo vse naše poslovalnice.